

КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА (1991–1993).

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА (1993–1997)

За умов наростання позитивних зрушень в українському суспільстві, але все ще сильної централізованої системи колектив провідного вищого педагогічного навчального закладу жив передчуттям доленосних змін.

З осені 1989 р. виш став домагатися повернення несправедливо відібраного в середині 1920-х рр. імені — Михайла Петровича Драгоманова. Це питання постійно порушувалося на зборах викладачів і студентів, засіданнях Вченої ради інституту і рад філологічного, історичного, педагогічного та інших факультетів, у статтях в періодичній пресі.

Боротьба за демократизацію суспільно-політичного життя, яка охопила всі верстви населення України, наростання національно-визвольного руху, спрямованого проти гнітючого централізованого тиску, сприяли зростанню національної свідомості молоді. Студенти інституту, активні учасники масового голодування-протесту в жовтні 1990 р. на майдані Незалежності в Києві, демонстративно писали на своїх наметах: «Київський державний педагогічний інститут імені М. П. Драгоманова».

Ці устремління й громадські акції завершилися перемогою справедливості: за поданням Вченої ради інституту в 1993 р. навчальному закладу було повернуто ім'я видатного українського вченого-енциклопедиста, борця за вільну українську школу — М. П. Драгоманова. Як пізніше зазначить В. П. Андрущенко (ректор НПУ імені М. П. Драгоманова з 2003 р.): «За філософією імені розгортається філософія діяльності університету. Бути в університеті... значить бути драгомановцем, з усім тим фундаментальним надбанням, з яким учений увійшов в історію».

Того ж 1993 р. за результатами державної акредитації вишу надається статус університету й присвоюється нова назва — Український державний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова (ректор — академік АПН України М. І. Шкіль, проректори — Ю. П. Гудзь, П. В. Дмитренко, В. Г. Нижник, О. С. Падалка, А. Г. Слосаренко, З. І. Слєпкань, І. Г. Трегуб). У попередні роки проректорами працювали професори Є. В. Коршак, П. І. Орлик, Л. М. Проколієнко, В. З. Смаль, Т. М. Шашло.

Рада університету розробила систему організаційних, наукових заходів щодо поліпшення підготовки фахівців. Зокрема, підкреслювалася необхідність переходу на ступеневу педагогічну освіту, розроблення загальноуніверситетської системи індивідуальної роботи зі студентами на основі модульного принципу викладання навчальних дисциплін та рейтингової системи оцінювання знань, розширення зв'язків із середніми загальноосвітніми

та спеціальними навчальними закладами й активізації подальшої профорієнтаційної роботи серед здібної учнівської молоді з метою залучення її до навчання на відповідних факультетах, забезпечення ефективного використання нової комп'ютерної техніки і ТЗН, соціального захисту викладачів, співробітників і студентів.

Життєві інтереси незалежної Української держави та її народу потребували докорінних перетворень, аби відійти від прірви, уникнути катастрофи, досягти стабілізації суспільства і позитивних зрушень в усіх сферах буття. Вирішальну роль у цьому мала відіграти освіта.

Незважаючи на фінансово-економічні труднощі, нестачу коштів, низьку оплату праці, фактичне призупинення розвитку матеріальної бази, дедалі більшу плінність кадрів, недостатню кількість підручників, навчально-методичних посібників, ТЗН, колектив університету зумів не втратити своєї дієздатності, успішно реалізував освітні реформи. Було збережено міцне ядро професорсько-викладацького складу, яке станом на 1 вересня 1994 р. налічувало 919 викладачів (на 58 кафедрах), серед яких — 67 докторів наук, професорів, 396 кандидатів наук, доцентів.

Створено кафедри: історії України, географії України та краєзнавства, юридичних наук, фізичного виховання і спорту, фізичного виховання і здоров'я, методики викладання української мови і літератури, методики викладання російської мови і світової літератури, педагогічної творчості.

1994 р. наказом ректора при приймальній комісії відкривається перший у Києві центр тестування, де 2544 абітурієнти пройшли перевірку з одинадцяти загальноосвітніх предметів. На денній формі навчання започатковано п'ять нових спеціальностей: «Хімія і біологія», «Фізична культура і біологія», «Російська мова і практична психологія», «Іноземні мови», «Політологія».

На всі спеціальності денної форми навчання у 1994 р. було подано 2498 заяв, на заочну — 1664. За рішенням приймальної комісії на дев'ять спеціальностей денної форми навчання, де конкурс складав менше 1,8 осіб на місце, було проведено експериментальне зарахування абітурієнтів без вступних іспитів на виділені Міністерством освіти додаткові місця. Експеримент проводився з таких спеціальностей, як «Математика та інформатика», «Математика та фізика», «Фізика і астрономія», «Хімія і біологія», «Біологія і хімія», «Педагогіка і методика початкового навчання та практична психологія», «Дефектологія (сурдопедагогіка та українська мова і література)», «Дефектологія (олігофренопедагогіка і праця)», «Дефектологія (тифлопедагогіка шкільна та дошкільна)». Усього на стаціонар у такий спосіб був зарахований 391 абітурієнт.

Гуманітарний корпус, побудований в 1976 р.

На перший курс денної форми навчання в 1994 р. було прийнято 1373 особи, заочної — 880.

Усього в університеті у 1994–1995 н. р. навчалося 12844 студенти, з яких на денній формі — 6496, на заочній — 5290, на вечірній—1058. Крім того, на факультеті перепідготовки і підвищення кваліфікації педагогічних кадрів відповідний курс навчання проходили 920 осіб, на підготовчому відділенні факультету психолого-педагогічної профорієнтації — 200. Тож багатолика студентська сім'я драгомановців сягала понад 14 тисяч юнаків і дівчат.

Обов'язковою складовою навчального процесу залишалася науково-дослідна робота. У 1994 р. 720 викладачів вели наукову роботу з ініційованої кафедрами тематики. У цілому на кафедрах розроблялися 203 комплексні та індивідуальні теми. Як наслідок, опублікована продукція налічувала 1127 друкованих аркушів і 969 найменувань.

В університеті продовжували успішно функціонувати аспірантура і докторантура. В аспірантурі у 1993–1994 н. р. нараховувалося 240 осіб. Курс докторантури проходили 18 кандидатів наук, доцентів.

Колектив працював над реформуванням змісту педагогічної освіти і методики викладання дисциплін.

У 1994 р. відбувся перший випуск спеціалістів з університетською педагогічною освітою. 1294 випускників стаціонару, 636 заочників і 179 вечірників одержали диплом УДПУ імені М. П. Драгоманова.

На жаль, через соціально-економічні умови та з інших причин, що склалися в школах, виш отримувач дедалі слабший контингент абітурієнтів. Зокрема, у 1994 р. при вступі на деякі спеціальності практично не

було конкурсу і абітурієнтів зарахували без вступних випробувань. Там, де іспити проводилися, низькі знання в деяких випадках спричинили недобір (на спеціальності «Географія і біологія», «Педагогіка і методика початкового навчання»). Ці обставини змушували кардинально переглянути підхід до організації навчально-виховного процесу в університеті.

Попри труднощі, створювалися умови для вдосконалення управління навчальним процесом, роботи бібліотеки, навчального відділу, бухгалтерії, відділу кадрів. Окремі підрозділи було забезпечено комп'ютерами. Дедалі ефективніше використовувалися комп'ютерні класи на педагогічному, дефектологічному і музично-педагогічному факультетах. Вишу було надано певну автономію, що зумовлювало право формувати багаторівневу професійну підготовку, присвоювати наукові ступені кандидата і доктора наук; відкривати нові спеціальності, впливати на план набору, тривалість навчання; забезпечувати пільгове фінансування за більш високими нормативами; самостійно створювати ліцеї, коледжі, гімназії, інститут підвищення кваліфікації, розширювало можливості планування та стимулювало розвиток прикладних і фундаментальних досліджень у межах додаткових позабюджетних асигнувань, дозволяло розпоряджатися усіма видами внутрішніх коштів. Проте ці, на перший погляд позитивні, внутрішньоуніверситетські зрушення при загальнодержавних невизначеностях не могли привести до швидких якісних змін. Багатотисячний загін викладачів і студентів університету і надалі чекали складні випробування.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА (1997–2015)

Новий етап розвитку вищого педагогічного навчального закладу ознаменувався історичною подією. Уряд країни високо оцінив діяльність університету, його внесок у розвиток вищої освіти та педагогічної науки, заслуги в підготовці висококваліфікованих кадрів. 11 липня 1997 р. Президент України підписав Указ «Про статус Українського педагогічного університету імені М. П. Драгоманова», яким університету надавався статус національного.

Колектив університету поставив за мету — перетворити Національний університет на головний центр розвитку національної педагогічної науки і освіти. Фахова підготовка мала відповідати світовим стандартам за змістом і стати національною за спрямованістю. Випускник Національного педагогічного університету повинен бути поза всякою конкуренцією за рівнем наукових знань, якістю професійно-педагогічної підготовки. Було розроблено концепцію становлення університету як національного. В її основу покладено багаступеневість освітньої та професійної підготовки, фундаментальність знань, оновлення змісту освіти. Головною метою навчання визначався неперервний загальнокультурний і професійний розвиток учителя з інноваційним стилем науково-педагогічного мислення, компетентного фахівця.

Уже з перших років реформування університету вдалося досягти принципово важливих змін — відійти від орієнтації на уніфіковану, стандартну людину, позбутися надмірної заідеологізованості життя вишу та нав'язування молодому поколінню віджилих штамів і стереотипів. Подальші роки для університету — це період динамічного поступального розвитку і плідної науково-педагогічної праці всього колективу.

У 1999 р. всі спеціальності та підрозділи університету пройшли експертну перевірку Державної акредитаційної комісії і були атестовані за найвищим четвертим рівнем. На дванадцяти факультетах у 2000 р. навчалося понад 14 тисяч студентів та здійснювалася підготовка для системи освіти України із 45-ти спеціальностей. За підсумками рейтингу вищих навчальних закладів України (березень 2000 р.), який проводили Міжнародна кадрова академія, Український інститут соціальних досліджень, Академія наук вищої школи України та Конференція недержавних вищих закладів освіти України, НПУ імені М. П. Драгоманова увійшов до першої десятки вишів, а також посів перше місце серед гуманітарних вищих закладів освіти України.

Навчальний процес в університеті забезпечували 766 штатних викладачів і 197 сумісників, серед них 16 академіків і членів-кореспондентів НАН та АПН

Центральний корпус НПУ імені М. П. Драгоманова

України, 78 докторів наук, професорів, понад 400 кандидатів наук, доцентів.

В університеті склалася і ефективно функціонує система управління якістю підготовки спеціалістів. В її основу покладено профорієнтаційну роботу, фундаментальну психолого-педагогічну та професійну підготовку, інформатизацію та комп'ютеризацію всіх видів і форм організації навчального процесу.

Професорсько-викладацький колектив продовжував плідно працювати над удосконаленням змісту освіти (у вищій педагогічній та середній загальноосвітній школі), форм, методів, засобів навчання і виховання майбутніх учителів. З багатьох дисциплін було створено якісно нові програми з урахуванням найактуальнішої науково-педагогічної інформації, інноваційних концептуальних підходів до тлумачення педагогічних проблем.

Розробляючи нові навчальні плани і програми, викладачі дбали про формування не лише грамотного виконавця, а й творчої особистості, здатної розв'язувати нестандартні швидкозмінювані життєві завдання.

Університет здійснив перехід на багатоступеневу систему підготовки кадрів освітян. З вересня 2000 р. відкрито магістратуру з усіх базових спеціальностей. Позитивним явищем стало відкриття кафедри педагогіки і психології вищої школи, яку очолив випускник університету, академік АПН України, доктор педагогічних наук, професор О. Г. Мороз. На факультетах було виконано великий обсяг роботи для забезпечення можливості переведення на магістерські програми студентів, які у 2000 р. закінчили четвертий курс. У VIII семестрі введено державний екзамен з фахової підготовки майбутнього вчителя основної середньої школи.

Удосконалювалася структура університету. У 1997 р. на базі філологічного факультету було створено два підрозділи: української філології (декан доц. І. І. Дробот) та іноземної філології (декан доц. В. І. Гончаров). Реорганізовано факультети психолого-педагогічної профорієнтації та післядипломної освіти. У 1997 р. відкрито єдиний факультет профорієнтації та післядипломної освіти (декан проф. О. Т. Шпак). Період трансформування пережила кафедра іноземної філології. Створено

першу госпрозрахункову кафедру післядипломної профорієнтації, відкрито екстернатуру.

Вперше у 1997 р. випускникам видано державні дипломи нового зразка, що відповідали євростандарту.

Сучасною комп'ютерною технікою було оснащено майже всі кафедри університету, а також бібліотеки й управлінські підрозділи. Створено умови для доступу до світової інформаційної мережі Internet. Із 1996 р. більшість студентів не лише природничих, а й гуманітарних спеціальностей почали вивчати новітні інформаційні технології.

Наукова діяльність залишалась невід'ємною складовою освітнього процесу університету. Діючі наукові школи стали основними центрами підготовки висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів. Їх очолювали відомі вчені-педагоги, дійсні члени Академії педагогічних наук України, професори В. І. Бондар, А. П. Грищенко, М. І. Жалдак, Л. І. Мацько, Д. О. Тхоржевський, П. П. Хропко, М. І. Шкіль та інші.

У 1996 р. Державну премію України в галузі науки і техніки за комплект підручників «Вища математика» у 3-х книгах (К.: Либідь, 1994), «Математичний аналіз» у 2-х частинах (К.: Вища школа, 1975. — Ч. 1, 1981. — Ч. 2) — присуджено М. І. Шкілю, Т. В. Колесник, В. М. Котловій (посмертно).

Ряду інших вчених університету також були присуджені премії НАН та АПН України, зокрема: В. І. Бондарю, А. П. Грищенку, М. А. Журбі, М. І. Шкілю.

Одним із шляхів підвищення якості підготовки майбутніх учителів завжди вважалося їх залучення до науково-дослідної і творчої роботи. У 1999–2000 н. р. у 70-ти наукових гуртках і 117-ти проблемних групах працювало понад 3000 студентів; багато з них стали лауреатами всеукраїнських конкурсів на кращу наукову студентську роботу, переможцями всеукраїнських олімпіад із психолого-педагогічних, гуманітарних та фахових навчальних дисциплін.

На базі університету проводилися Всеукраїнські студентські олімпіади з психології, дошкільного виховання, української мови і літератури. У квітні 1999 р. разом з Українсько-фінським інститутом менеджменту і бізнесу та Асоціацією навчальних закладів недержавної форми власності було проведено Міжнародну студентську науково-практичну конференцію «Молодь, наука, освіта, культура і національна свідомість».

Реалізуючи програмну концепцію розвитку університету як національного, ректорат активізував роботу з його перетворення на сучасний навчально-наукововиробничий центр.

До структури університету увійшли два педагогічних коледжі, гуманітарна гімназія, Фастівська природничо-математична школа-інтернат-лицей, філіал заочного відділення факультету української філології у м. Євпаторія, комплекс «Реабілітаційна освіта» у м. Запоріжжя.

З метою забезпечення україномовними фахівцями гуманітарного напрямку загальноосвітніх закладів Автономної Республіки Крим у 1999 р. було створено навчально-науково-методичний комплекс «Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова — Кримський державний гуманітарний інститут».

У 1997 р. Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова спільно з Вісконсінським Міжнародним Університетом (США) було засновано Українсько-американський гуманітарний інститут «Вісконсінський Міжнародний Університет (США) в Україні» (ректор проф. О. О. Романовський). Він став першим в Україні спільним українсько-американським вищим навчальним закладом. Вищі навчальні заклади-партнери почали підготовку педагогів із підприємництва й управління бізнесом. У червні 2000 р. на базі цих двох вишів було утворено навчально-методичний і науково-виробничий комплекс «Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова — Українсько-американський гуманітарний інститут «Вісконсінський Міжнародний Університет (США) в Україні». Комплекс забезпечив спільну навчально-методичну, науково-дослідну, виховну діяльність, підвищення кваліфікації викладачів вітчизняних і зарубіжних навчальних закладів, підготовку наукових кадрів, розроблення і впровадження інноваційних педагогічних технологій. Діяльність комплексу зміцнила престиж та авторитет українських закладів освіти на міжнародній арені, сприяла створенню реальних умов для інтеграції вищої школи України у світовий освітній простір.

Університет поглибив наукові зв'язки з вищими навчальними закладами і науковими установами Білорусії, Болгарії, Канади, Китаю, Німеччини, Польщі, Росії, Словаччини, США, Франції, із закордонними фондами та асоціаціями. Проводилися щорічні обміни викладачами і студентами з філологічним факультетом Пряшівського університету (Словаччина). Функціонували літні курси з української мови, розраховані на викладачів і студентів, які вивчали й викладали українську мову та літературу в Болгарії, Румунії, Словаччині, Угорщині, Чехії. З 1995 р. почали підтримуватися зв'язки з Педагогічним університетом м. Тулона (Франція), Балтійською гуманітарною вищою школою у м. Кошаліні, Краківською педагогічною академією (Польща), Гуанчжоуським педагогічним університетом (Китай), Всесвітньою науковою академією (Болгарія), Педагогічним факультетом м. Нітра (Словаччина), Дагестанським педагогічним університетом. Відповідно було укладено договори про обмін аспірантами, науковими керівниками, навчальними програмами тощо.

Під егідою університету розгорнуло діяльність Товариство культурних зв'язків «Україна — Казахстан», яке спільно з Посольством Казахстану постійно проводило «круглі столи», презентації друкованої продукції. Президентом товариства «Україна — Казахстан» було обрано М. І. Шкіля, віце-президентом — С. В. Колтонюка.

В університеті були створені необхідні умови для занять фізичною культурою і спортом. У збірних командах НПУ різними видами спорту займався близько 400 студентів. Засновано спортивний клуб «Олімп». 1999 р.

члени цього клубу у складі збірної команди «Інтерспорт» стали володарями Кубка України з водного поло.

Студенти багатьох факультетів, зокрема природничо-географічного (спеціальність — фізичне виховання), демонструючи високі результати на чемпіонатах світу, міжнародних і всеукраїнських змаганнях, здобували призові місця з різних видів спорту, виконували нормативи кандидатів у майстри та майстрів спорту України.

Враховуючи вагомі досягнення у справі підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів для держави, у 2000 р. Кабінет Міністрів України нагородив Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова Почесною грамотою. Викладачів та співробітників університету було відзначено державними нагородами.

Подальші радикальні соціально-економічні й політичні зміни потребували активного впровадження нової концепції освіти як основи підготовки студентської молоді до самостійної, активної і креативної діяльності в інформаційному суспільстві, творення особистості європейського типу. Випускник університету мав постати громадянином світу і водночас громадянином України, справжнім патріотом.

Радикальні зміни в українському суспільстві, зокрема у світогляді, ідеології, науці та освіті, вимагали активного впровадження нової концепції освіти, яка мала стати основою підготовки студентської молоді до самостійної, активної і творчої діяльності в нових умовах, важливим чинником формування особистості сучасного типу. Випускник університету мав бути громадянином світу і водночас справжнім патріотом України.

У березні 2003 р. наказом Міністра освіти і науки України В. Г. Кременя ректором НПУ імені М. П. Драгоманова призначено академіка АПН України, доктора філософських наук, професора В. П. Андрущенка. У червні цього ж року на посаду ректора його одноголосно обирає конференція трудового колективу університету. Першим проректором починає працювати професор В. П. Бех, проректорами — професори Г. І. Волинка, П. В. Дмитренко, І. І. Дробот, О. С. Падалка, проректором-директором Інституту мистецтв — академік АПН України, Герой України А. Т. Авдієвський. Головним завданням колективу стає модернізація змісту педагогічної освіти.

Авторитет університету полягає насамперед в його кадровому потенціалі.

На 82-х кафедрах університету в 2004 р. навчальний процес забезпечували уже 19 дійсних членів та членів-кореспондентів різних академій, 131 професор, понад 400 кандидатів наук, понад 50 заслужених працівників освіти, науки і техніки, інших галузей народного господарства, 10 народних і 8 заслужених артистів України, зокрема диригент, народний артист України, академік АПН України, Герой України, професор А. Авдієвський; поет-пісняр, заслужений діяч мистецтв України, професор А. Демиденко; народний артист України, професор А. Паламаренко; народна артистка України, професор Т. Стратієнко; народний артист України, професор М. Мозговий; народні артисти України В. Гурець, Н. Матвієнко, М. Кондратюк, В. Грицюк та інші. В університеті працюють відомі вчені з науково-дослідних

інститутів НАН, АПН України, а також найбільш досвідчені вчителі різних типів загальноосвітніх закладів — шкіл, гімназій, ліцеїв, коледжів. Такого інтелектуального потенціалу не мав жоден педагогічний навчальний заклад держави.

У структурі університету — коледжі, гімназії, ліцеї Києва та багатьох міст України, філіал у м. Євпаторія, Кримський гуманітарний інститут і спільний Українсько-американський гуманітарний інститут «Висконсінський міжнародний університет (США) в Україні» з підготовки бакалаврів-менеджерів у сфері національної та зовнішньоекономічної діяльності. З 2004 р. почав діяти гуманітарний інститут «Артек» як складова єдиного комплексу університету.

В 2004 р. драгомановцями відкрито 8 нових спеціальностей, зокрема: екологія, соціологія, фізична реабілітація, туризм, ряд спеціальностей з корекційної педагогіки тощо; трансформовано нові структурні підрозділи — Інститут природничо-географічної освіти та екології, Інститут соціальної роботи та управління. В квітні 2005 р. відкрито Інститут історії та філософії педагогічної освіти (з вересня 2007 р. — Інститут філософської освіти і науки). У цьому ж році в інститути було реформовано усі факультети. Відкриваються кафедри філософії освіти, освітньо-виховних систем і технологій, теорії та методики професійної підготовки. Незабаром — кафедри історії та етнополітики, філософської антропології, ряд кафедр з іноземної філології тощо.

Університет активно нарощував свою присутність на теренах України, а також Європи і світу. Відкриваються навчально-методичні центри довузівської підготовки в містах Олександрії, Конотопі та Лубнах. До комплексу університету увійшли вищі професійні училища № 25 та № 40. Спільно з Асоціацією ректорів педагогічних університетів України, заснованою у 2003 р. (президент — академік В. П. Андрущенко), започатковується всеукраїнський конкурс «Вчитель — моє покликання». Підписуються угоди про співпрацю з Національною академією наук України, Шевченківською, Оболонською, Вишгородською, Києво-Святошинською (м. Київ), Обухівською (Київської обл.), Лубенською (Полтавської обл.) районними державними адміністраціями. У співпраці з Академією педагогічних наук розгорнуто широкоформатне міжнародне співробітництво через підписання угод із рядом університетів світу, серед яких — Канадський університет Квінз, університет м. Лайола (СІЛА), Педагогічна академія м. Кракова, Бидгощська академія імені Казимира Великого, Познанський університет (Польща), Сучавський університет (Румунія), Пряшівський університет (Словаччина), Тартуський університет, Таллінський педагогічний університет (Естонія) та інші. У 2004 р. засновується Міжнародний благодійний фонд імені М. П. Драгоманова.

З метою підключення університету до європейської науково-освітньої мережі «Geant» у 2003 р. підписано тристоронню угоду про співпрацю університету з ВАТ «Укртелеком» та Університетом інформаційних технологій. Мережа охоплює близько 3000 навчальних і наукових центрів Європи. Отже, доступ до бібліотек Кембриджа і Сорбонни, Відня і Берліна став нормою і умовою професійної педагогічної підготовки майбутнього вчителя.

У жовтні 2003 р. відбулися перші міжнародні Драгомановські педагогічні читання, які мали значний загальнодержавний і міжнародний резонанс. У 2004 р. — науковий симпозіум у м. Відні, численні міжнародні, всеукраїнські науково-практичні конференції з актуальних проблем педагогіки, фізики, математики, корекційної педагогіки тощо. У їх роботі взяли участь понад 500 державних, громадських діячів, педагогів-практиків з усіх провідних вузів України та вузів-партнерів зарубіжжя.

Засновуються університетські часописи «Людина і політика», «Нова парадигма», «Пам'ять століть», «Директор школи», «Генеза», «Практична філософія».

Глибоке занурення ректора університету академіка АПН України, професора В. П. Андрущенко у всі сфери життя вузу, зокрема його традиції, історію швидко переконають його у необхідності переосмислення історії НПУ імені М. П. Драгоманова. Створення групи дослідників (професори В. П. Андрущенко, В. К. Майборода, Г. І. Волинка, Н. Г. Мозгова, Н. М. Дем'яненко, І. І. Дробот та ін.), робота в архівах, зустрічі, дискусії з багатьма вченими, діячами культури, публікації в пресі, спілкування з депутатами Верховної Ради України, Київської міської ради, керівництвом, працівниками Кабінету Міністрів України, адміністрацією Президента, безпосередньо першими особами держави, — такою була дорога до 170-річчя університету в грудні 2003 р. Свято відбулося в березні 2004 р.

Викладачі НПУ імені М. П. Драгоманова здобули високі урядові нагороди, відзнаки Президента України; відзнаки й почесні грамоти Міністерства освіти і науки, Академії педагогічних наук України; стали лауреатами престижних академічних премій, отримали дипломи доцента і професора.

Почесними докторами і професорами університету у ювілейному 2004 р. стали президент Національної академії наук України Борис Патон, Міністр освіти, науки і культури Австрії Елізабет Герер, чемпіони світу з боксу, колишні студенти нашого університету, Віталій і Володимир Клички. В цьому ж році університет відвідав Почесний доктор університету, Президент Словацької республіки Рудольф Шустер. У наступні роки почесними докторами і професорами університету стали Л. М. Кравчук, В. А. Ющенко, академіки І. А. Зязюн, В. Г. Кремень, М. В. Попович, О. К. Романовський, А. М. Самойленко, В. В. Скопенко, В. А. Смолій, П. Т. Тронько, Ю. М. Шемшученко, видатні поети І. Ф. Драч, Б. І. Олійник, Ганс Юрген Досс (Німеччина), Мігіна Франтішек (Словаччина), Міхаліс Дермітакіс (Греція) та інші.

Тільки за 2003–2004 н. р. п'ять студентів нашого університету вибороли звання майстра спорту України, двадцять студентів стали переможцями всеукраїнських наукових олімпіад; студентська команда університету посіла перше місце серед вузів у конкурсі «Студентська республіка».

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова мав повний спектр педагогічних спеціальностей. На 2004 р. за більш ніж шістьдесятьма педагогічними спеціальностями навчалось понад 20 тисяч

студентів. У структурі університету функціонувало шість інститутів і дев'ять факультетів. Перехід на європейську систему підготовки педагогічних кадрів викликав необхідність створення сучасного навчально-методичного забезпечення.

У цей час розширюється використання рейтингових показників успішності для інтенсифікації навчального процесу, залучаються особистісні мотиви для успішного навчання на основі здорової конкуренції між студентами за звання «кращий студент факультету», «кращий студент курсу», «кращий студент групи». Така робота стала запорукою підвищення як загальної, так і якісної успішності студентів.

Студент — центральна постать університету. Саме тому ректорат, інститути, факультети зосередилися на виховній, соціальній, організаційній, управлінській роботі з молоддю. Причому, не нав'язуючи студенту власну волю, створювали можливості для вияву його самостійності, самоорганізації, творчої активності.

Педагогічна робота викладачів університету тісно перепліталася з науково-дослідною, пов'язаною з проблемами вищої педагогічної та загальної середньої освіти, завдання якої полягали у підвищенні якості й ефективності підготовки майбутніх спеціалістів. Професорсько-викладацький колектив ефективно впроваджував у практику підготовки майбутніх фахівців результати своїх досліджень. Тільки у 2004 р. в університеті розроблялося 332 наукові (ініціативні) теми, серед яких — 67 колективних, спрямованих на вдосконалення змісту освіти і методики викладання окремих дисциплін у вищих педагогічних навчальних закладах. Здійснювалася співпраця з ученими науково-дослідних інститутів, Національної академії наук України, Академії педагогічних наук України. Університет керувався Державною національною програмою «Освіта — XXI століття», цільовою комплексною програмою «Вчитель», Державною програмою розвитку фізичної культури і спорту в Україні та ін.

Більшу частину науково-дослідних робіт становлять фундаментальні дослідження, проте вагомими є і прикладні. За їх результатами у 2004 р. підготовлено і видано 1678 найменувань друкованої продукції.

З 2004 р. в Університеті за ініціативи ректора академіка В. П. Андрущенка та проректора з наукової роботи професора Г. І. Волинка започатковано видання Наукових часописів, що складається з 23 серій за напрямками — біологічні, географічні, історичні, економічні, педагогічні, політичні, психологічні, фізико-математичні, фізична культура і спорт, філологічні, філософські та юридичні науки, де викладачі мають змогу представити свої наукові здобутки.

У період реформ в Україні у всіх галузях господарства, науки, техніки, культури й освіти визначальним стає фактор раціонального використання інтелектуального потенціалу кожної особистості. З огляду на це важливим стало не лише давати студентам вищої школи знання та формувати навички в галузі професійної діяльності, а й розвивати у них дослідницько-наукові вміння. Велику роль у цьому відіграє організація науково-дослідної діяльності студентів як складової навчально-виховного процесу. Для підвищення ефективності

науково-дослідної роботи в університеті та розвитку науково-технічної творчості студентської молоді створено понад 70 наукових гуртків, 229 проблемних груп, у діяльності яких беруть участь понад 2000 студентів.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова — один із найстаріших педагогічних навчальних закладів України — є потужним навчальним, науково-методичним центром сучасної вищої педагогічної освіти України. За підручниками і посібниками, створеними вченими університету А. П. Андрущенком, В. П. Бехом, В. М. Бровдієм, В. І. Бондарем, В. А. Бондаренком, В. Й. Борисенком, Г. І. Волинкою, А. П. Грищенком, М. І. Жалдаком, В. М. Даниленком, Л. В. Долинською, А. Й. Капською, Є. В. Коршаком, Л. І. Мацько, О. Г. Морозом, Н. Г. Мозговою, М. Я. Плющ, В. М. Синьовим, В. К. Сидоренком, З. І. Сліпкань, М. І. Шкілем, М. І. Шутом, О. Г. Ярошенко і багатьма іншими, здійснюється підготовка кадрів практично в усіх педагогічних університетах України.

Спільно з НАПН України науковці університету розробляли державні стандарти педагогічної освіти, навчальні програми, навчально-методичні комплекси, за якими здійснюється вся педагогічна освіта в державі.

З року в рік відбувалися серйозні зміни в основній галузі діяльності — навчально-виховній роботі, яка успішно координувалася проректором з навчально-методичної роботи професором Р. М. Вернидубом. Університет все більш предметно переходив на кредитно-модульну систему організації навчального процесу, підвищував моніторинг якості освіти, нарощував освітні послуги, впроваджував мовні стратегії і високі педагогічні технології, форми і методи, властиві провідним вітчизняним і європейським університетам. При цьому зберігалася власна конкурентна перевага — краща методична, гуманітарна та фундаментальна підготовка.

Важливою складовою навчально-наукового процесу є діяльність провідних науково-педагогічних шкіл університету. Їх очолюють відомі вчені і педагоги, академіки НАПН України, доктори наук, професори В. П. Андрущенко, А. Т. Авдієвський, В. І. Бондар, А. П. Грищенко, М. І. Жалдак, Л. І. Мацько, О. Г. Мороз, В. М. Синьов, М. І. Шкіль, М. І. Шут; члени-кореспонденти НАПН України, доктори наук, професори В. М. Даниленко, В. К. Сидоренко, О. Г. Ярошенко. Серед фундаторів наукових шкіл — доктори наук, професори Б. І. Андрушин, В. П. Бех, В. Д. Бондаренко, М. В. Бровдій, Г. І. Волинка, Л. В. Вовк, І. Т. Горбачук, І. І. Дробот, Н. Г. Мозгова, О. С. Падалка, М. В. Працьовитий, М. Я. Плющ, М. К. Шеремет, О. П. Щолокова та ін. Всього на 2008 р. в університеті діяло 34 школи в царині природничих, гуманітарних і психолого-педагогічних наук.

Відповідно до Концепції розвитку університету до 2016 р., схваленої Наглядовою та Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова, з 2005 р. по 2008 р. оновлено навчальні плани з усіх спеціальностей та напрямів підготовки освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр», «спеціаліст», «магістр» денної та вечірньої форм навчання з вимірюванням трудомісткості навчальної роботи в європейських кредитах ECTS.

Урочисте відкриття Шевченківського свята. Березень 2015 р.

На кінець 2007–2008 н. р. в інститутах університету запроваджено підготовку навчально-методичних комплексів з усіх спеціальностей та напрямів підготовки. Особливо плідно в цьому сегменті працювали колективи Інститутів філософської освіти і науки, соціальної роботи та управління, корекційної педагогіки і психології, природничо-географічної освіти та екології та ін.

З 1 вересня 2007 р. на перших курсах денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» ефективно запроваджуються індивідуальні навчальні плани студентів єдиного зразка замість традиційних залікових книжок.

Планомірна реалізація принципів Болонської декларації, модернізація навчально-виховної роботи потребували нових інформаційно-аналітичних систем управління навчальним процесом. Встановлення та налагодження з 2007–2008 н. р. програмного комплексу ІАСУ «Університет» забезпечило інформаційну прозорість, всеохоплюючий та оперативний облік ресурсів, достовірність і архівне збереження даних, їх аналітичну обробку, оперативну передачу, можливості пошук даних у довільному часовому і просторовому зрізах.

Важливим напрямом модернізації університетського життя, його входження у європейський освітній простір стало постійне розгортання підготовки фахівців за новими напрямками і спеціальностями. У 2006 р. були проліцензовані спеціальності «філософія», «культурологія», «адміністративний менеджмент», «педагогіка вищої школи», «валеологія», «хореографія», «екологія та охорона навколишнього середовища», «образотворче мистецтво», «практична психологія». В наступні роки — «фізична реабілітація», «олімпійський та професійний спорт», «туризм», «інформатика», «дизайн», «реклама і зв'язки з громадськістю» та ін. Сьогодні в університеті здійснюється підготовка фахівців за майже 100 напрямками підготовки та спеціальностями.

Відповідно до потреб практики в останні роки було реформовано ряд інститутів, факультетів. Створено Фізико-математичний інститут (директор — професор М. В. Працьовитий), Інститут інформатики (директор — академік НАПН України, професор М. І. Жалдак; з 2013 р. — професор А. П. Кудін), Інститут розвитку дитини (директор — професор І. І. Загарницька), Інститут соціології, психології та управління (директор — член-кореспондент НАН України, професор В. Б. Євтух), Інститут магістратури, аспірантури і докторантури (проректор-директор, професор Г. І. Волинка), Інститут перепідготовки і підвищення кваліфікації (директор — професор В. М. Ісаєнко).

Безсумнівним успіхом університету у зміцненні його матеріально-навчальної, науково-методичної бази стала реалізація першого в Україні проекту «Електронна педагогіка» (керівник проекту — проректор з дистанційної освіти, професор А. П. Кудін). Спільними зусиллями інститутів і кафедр у «Рік електронної педагогіки» (2007–2008 н. р.) було підготовлено понад півтори тисячі електронних підручників та навчальних посібників.

Безпосередній вплив на підвищення якості освіти мав моніторинг, який організовує і методично скеровує Науково-методичний центр моніторингу якості освіти, який розпочав свою діяльність як структурний підрозділ університету під керівництвом проректора з науково-методичної роботи професора П. В. Дмитренка. Покращення якості освіти є альфою і омегою діяльності університету, кожного інституту, кафедри, викладача, студента. Саме якість освіти, її систематичне нарощення піднімає світовий авторитет української педагогіки, робить її привабливою, цікавою і перспективною для міжнародного співробітництва.

Все більшої значущості набувала науково-дослідна робота викладачів і студентів, координатором якої виступав проректор з наукової роботи професор Г. І. Волинка

(2003–2014). Все більш предметною ставала співпраця наших математиків з Інститутом математики НАН України, правників і політологів — з Інститутом держави і права імені В. Корецького, істориків — з Інститутом історії України НАН України, філософів, культурологів і релігієзнавців — з Інститутом філософії НАН України імені Г. Сковороди. Розгорталася плідна співпраця корекційних психологів, педагогів, соціальних працівників з інститутами АПН України.

Наукова складова нашої діяльності поглиблювалася і наповнювалася предметним змістом через упровадження результатів досліджень у практику.

За результатами науково-дослідних робіт лише у 2007–2008 н. р. підготовлено і видано близько 5 тисяч найменувань друкованої продукції загальним обсягом більше 10 тисяч друкованих аркушів.

У 2007–2008 н. р. згідно з внутрішнім планом роботи університету та планом Міністерства освіти і науки України в університеті було проведено 72 наукові конференції різного рівня і 12 науково-практичних семінарів.

Знаковими, зокрема, стали наукові форуми, проведені під керівництвом професорів М. І. Шута (фізика), В. П. Покася (географія, екологія), В. Толмачової (хімія), Г. Турчинової (англійська мова), М. В. Працьовитого (математика), О. О. Сушка (історія), Л. І. Мацько (українська мова), В. І. Бондаря (педагогіка), В. М. Сіньова (корекційна педагогіка та психологія) та інших науковців університету.

Не менш плідно працювали наші викладачі в частині госпрозрахункової тематики, зокрема, за замовленням Київської міської державної адміністрації. Вагомим досягненням стали наукові розробки з покращення пам'яті школярів (керівник — професор О. І. Плиска); моніторингу якості столичної освіти (керівник — професор О. Г. Ярошенко); впровадження регіональної моделі профільного навчання (керівник — професор В. В. Євтух) тощо.

Наукові здобутки університету постійно представляє на міжнародних форумах, зокрема, виставках «Освіта —

2007», «Освіта — 2008», книжковому ярмарку «Форум видавців» (м. Київ), міжнародних ярмарках «Книжковий світ — 2007», «Книжковий світ — 2009», «Книжковий дивосвіт України», Міжнародному конкурсі «Новий автор» (Австрія).

Продовжувалася робота над міжнародними науковими проектами «Сингулярні розподіли ймовірностей та перетворень, що зберігають фрактальну розмірність», «Структура спектральних мір та сингулярно неперервні спектри операторів Шредінгеровського типу», загальноєвропейським проектом INTAS 00–257 Бонн, Берлін, Рим, Київ, Москва, Санкт-Петербург (Фізико-математичний інститут, професор М. В. Працьовитий). Започатковано співпрацю над пілотним проектом Міжнародного банку реконструкції та розвитку спільно із Міністерством освіти і науки України «Рівний доступ до якості освіти в Україні» (Інститут педагогіки і психології, академік В. І. Бондар).

В університеті значно активізувалася робота аспірантури і докторантури. Щорічно готувалося понад 1200 аспірантів, докторантів, здобувачів для вищої школи України.

За результатами наукових досліджень, проведених в університеті, в 2008 р. захищено 125 кандидатських і 21 докторська дисертація, відповідно університетськими викладачами захищено 8 докторських і 36 кандидатських дисертацій. З 2009 р. в НПУ діє 17 спеціалізованих вчених рад.

З метою творчого розвитку студентів і впровадження у практику їх наукових здобутків 2007/2008 н. р. різними формами науково-дослідної роботи було охоплено понад 4000 осіб. У I турі всеукраїнських студентських олімпіад взяло участь понад 2500 студентів, з них 76 представляли наш університет на II етапі, де отримано 16 призових місць. За участю студентів протягом 2008 р. на базі інститутів університету відбулося 105 наукових заходів. Наші студенти взяли участь у 63 конференціях всеукраїнського і міжнародного рівнів; отримали 4 нагороди в міжнародних конкурсах. Юлія Кирчак

Перед відкриттям вечора, присвяченого пам'яті Тараса Шевченка, березень 2015 р.

(студентка 5 курсу Інституту природничо-географічної освіти та екології) виборола золоту медаль у м. Пекіні.

Все більш важливою ланкою ставало налагодження і поглиблення міжнародних зв'язків університету (про-ректор з міжнародних зв'язків — професор В. Лавриненко). Конструктивністю відрізнялася наша присутність у європейському і світовому освітньому просторі.

Розширюючи можливості науково-технічного співробітництва, університет у 2007/2008 н. р. уклав угоди з Вільнюським педагогічним університетом (Литва), коледжем МакЮена університету Альберти (Канада), Люблінським університетом ім. М. Кюрі-Склодовської (Польща), Вищою школою імені Богдана Янського (Польща). На кінець 2008 р. університет здійснював співробітництво з провідними освітніми центрами більш як 30 країн світу.

Стратегічними напрямками співробітництва визначено: європейський (Австрія, Велика Британія, Болгарія, країни Балтії, Франція, Німеччина, Польща, Словаччина, Швеція, Фінляндія, Чехія та ін.); євразійський (Китай, Казахстан, Киргизстан, Російська федерація та ін.); американо-канадський (Канада, США та ін.); східний (Ізраїль, Лівія, Ліван та ін.). У межах міжнародної співпраці щорічно понад 200 викладачів та студентів університету брали участь у міжнародних науково-практичних конференціях за різною науковою тематикою. Близько 400 студентів отримали можливість закордонних поїздок у межах навчальної практики та культурно-ознайомчої місії.

Значно розширилася участь викладачів та студентів університету в міжнародних програмах. Так, якщо у 2005 р. в університеті було започатковано 7 міжнародних проектів, у 2006 р. — 11, то протягом 2008 р. представники нашого навчального закладу брали участь уже у 24 міжнародних програмах та грантах.

Університет виступав співзасновником ряду міжнародних освітніх організацій, зокрема академічної освітньої Мережі Центральної і Східної Європи, віцепрезидентом якої обрано ректора університету академіка В. П. Андрущенко.

Значну роль у розширенні міжнародної співпраці відігравали регулярні зустрічі студентів та викладачів університету з Надзвичайними та Повноважними Послами різних країн. Зокрема у 2008 р. перед колективом виступили Посли Словаччини, Данії, Латвії, Польщі, Фінляндії, Німеччини тощо.

Другий рік поспіль університет виступає організатором Міжнародної студентської конференції «Майбутнє Європейського Союзу та перспективи європейської інтеграції України». В її роботі взяли участь понад 80 представників із 12 університетів країн Європи та регіонів України. За ініціативою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова у 2008 р. відбувся Міжнародний науковий форум «Слов'янська педагогіка в контексті світової освіти: історія і сучасність». Співорганізаторами наукового форуму виступили партнери університету — Московський міський педагогічний університет (Російська Федерація) та Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка (Білорусь).

Розширилася практика і поглибився досвід університету в освітній підготовці іноземних громадян. За

останні роки динаміка зарахування на навчання іноземних студентів постійно зростає. Якщо у 2004 р. в університеті навчалося 52 іноземних студенти та аспіранти, то в 2008 р. — понад 200 осіб з 26 країн світу.

2009/2010 н. р. — рік 175-річного ювілею — засвідчив значущість досягнень університету, що підтвердили академічні та державні нагороди, якими були відзначені драгомановці.

«Орденем Ярослава Мудрого IV ступеня» нагороджений патріарх університету, почесний ректор **Микола Шкіль**, а також народний артист України, професор **Андрій Демиденко**.

Орденем «За заслуги» III, II і I ступенів нагороджені ректор університету академік **Віктор Андрущенко** та директори інститутів академіки **Віктор Синьов**, **Володимир Євтух**, **Володимир Бех**, **Володимир Бондар**; професори **Григорій Волинка**, **Володимир Гончаров**, **Іван Горбачук**, **Іван Дробот**, **Олег Падалка**, **Віталій Покась**, **Олександр Сушко**.

Орденем «Княгині Ольги» III ступеня — професори **Зоя Борисова** та **Марія Плющ**.

10 співробітників університету, серед яких професори **Микола Працьовитий**, **Марія Шеремет**, **Анатолій Висоцький**, **Людмила Савенкова** та інші наші колеги, отримали почесні звання у галузі науки, освіти і культури.

Медаллю «За працю і звитягу» відзначено 3-х працівників університету. Відзнаками Верховної ради — 27 викладачів і науковців; відзнаками Кабінету Міністрів — 25 викладачів університету; 30 осіб отримали нагороди НАН України; 25 — нагороди та відзнаки НАПН України.

Звання «Заслужений професор університету» удостоєні професор **Алла Капська** і академік **Віктор Синьов**.

Когорту Почесних професорів університету поповнили наші колеги і друзі, видатні вчені і педагоги — знаменитий «Майор Вихор» — генерал, Герой України **Євген Березняк**, ректори: Герой України **Леонід Губерський** (м. Київ), **Віктор Рябов** (м. Москва), **Петро Кухарчик** (м. Мінськ) та **Євген Ровба** (м. Гродно), **Альгірдас Гайжугіс** (м. Вільнюс), **Віль Бакіров** (м. Харків), **Геннадій Бордовський** (м. Санкт-Петербург); директор Інституту психології, академік НАПН України **Сергій Максименко**; ветеран університету, адмірал **Олександр Поляков**; народний депутат України, заступник голови Наглядової ради університету **Анатолій Толстоухов**, Святійший Патріарх Київський і Всієї Руси-України **Філарет**, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України **Сергій Кримський**, доктор психологічних наук, професор, іноземний член НАПН України **Шалва Амонашвілі**.

Почесними докторами НПУ імені М. П. Драгоманова у цьому ж році стали академік НАН України, директор Інституту магнетизму НАН і МОН України, Герой України **Бар'яхтар Віктор Григорович**, академік НАН України, директор Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» **Геєць Валерій Михайлович**, член-кореспондент НАН України, соціальний філософ, політолог, соціолог **Михальченко Микола Іванович**.

Вагомим досягненням університету стало видання Збірника наскрізних програм практичної підготовки

Фінальний акорд святкування ювілею університету

студентів. Такого комплексу практик не мав на той час жоден університет України. Понад 80% випускників отримали направлення на роботу.

Важливим науковим здобутком 2010/2011 н. р. стало обрання Миколи Шута та Олега Падалки академіком та членом-кореспондентом НАПН України.

Університет провів 25 резонансних міжнародних конференцій, презентував книгу «Заповіт» Тараса Шевченка, виданої українською та грецькою мовами в м. Афіни за участю першого всенародно обраного Президента України Леоніда Кравчука. Модератором цього процесу був директор Інституту української філології Анатолій Висоцький.

З 2010 р. набирає обертів дистанційна форма навчання. Проект «Електронна педагогіка» розгортається на основі наукових досліджень Почесного директора Інституту інформатики, академіка Мирослава Івановича Жалдака, директора-проректора Анатолія Кудіна та професора Сергія Яшанова. Силами викладачів кафедр університету підготовлено понад 3 500 електронних видань, що становить понад 1 700 000 сторінок друкованого тексту. Вперше, використовуючи онлайн-технологію, проведено трьохсторонню відеоконференцію Україна — Росія — Білорусь. Знаковою подією, яка засвідчила високий авторитет Драгомановського університету, стало Доручення Президента України № 1–1\2872 від 7 грудня 2011 р. та наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 9 від 11 січня 2012 р. «Про дистанційне навчання української мови громадян Федеративної Республіки Бразилія українського походження на базі НПУ імені М. П. Драгоманова», що було успішно виконано спільними зусиллями Інституту української філології та літературної творчості імені Андрія Малишка та Інституту інформатики. На сьогодні створено три локальні центри системи дистанційного навчання НПУ імені М. П. Драгоманова в Бразилії, в містах Курітіба, Прудентополіс та Іраті.

Значно посилилася наша співпраця з академічними установами держави, зокрема підрозділами

Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України.

Відкрито лабораторії сучасних засобів навчання та основ християнської етики, відремонтовано і введено в експлуатацію приміщення Інституту освіти дорослих, бази виробничих практик. Спільно з науковцями заповідника «Синевир» у цьому мальовничому куточку Закарпаття започатковано Центр науково-екологічних досліджень.

2010/2011 н. р. позначився угодами з Білоруським державним університетом; Ярославським державним педагогічним університетом (Російська Федерація); Загребським університетом (Хорватія); університетом імені Йогана Гуттенберга (Німеччина); Кишинівським державним університетом (Молдова); Університетом «Гоце Делчев» (Македонія); Університетом Опольські (Польща).

В університеті виконувалося 16 міжнародних проєктів, навчалось близько 500 студентів з 26 країн світу. Відповідно до міжнародних проєктів лекції в університеті читали такі визнані фахівці, як Шалва Амонашвілі (Росія), Джо Бішоп (США), професор Вернер Біхеле (Німеччина), професор Френк Пьюселік (Університет штату Оклахома). Варто відзначити, що саме на базі нашого університету Міністерством освіти і науки України спільно з Радою Європи проведено три міжнародні семінари. Драгомановському університету було доручено провести роботу щодо підготовки Форуму міністрів освіти європейських країн, який відбувся у Києві у вересні 2011 р.

Важливу роль у розвитку міжнародної співпраці університету відіграє відділ міжнародного співробітництва, який з 2005 р. координує професор кафедри управління та євроінтеграції, проректор з міжнародних зв'язків Володимир Лавриненко. Співпраця із зарубіжними партнерами реалізується у багатоманітності організаційних форм — від студентських і професорсько-викладацьких обмінів і участі в міжнародних конференціях, семінарах, «круглих столах» до спільних

комплексних освітніх програм, діяльності в рамках міжнародних наукових і освітніх організацій. Університетом підписано понад 80 угод про співпрацю із зарубіжними партнерами з 34 країн світу. У фокусі міжнародних зв'язків — довгострокові програми і проекти, покликані забезпечити підвищення ефективності освітньої і науково-аналітичної діяльності до рівня європейських та світових стандартів. Однією з цілей міжнародної співпраці стало підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу. Щороку понад 30 професорів і викладачів університету проходять стажування в зарубіжних партнерських вузах, освітніх і дослідницьких центрах.

Важливе місце у програмах міжнародної співпраці університету займає участь у діяльності провідних міжнародних об'єднань. НПУ був прийнятий членом Європейської асоціації університетів (2011 р.), Євразійської асоціації університетів (2011 р.), Міжнародної Асоціації університетів (2012 р.). Університет ініціював створення міжнародного об'єднання в галузі педагогічної освіти — Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи, Президентом якого обрано ректора НПУ імені М. П. Драгоманова, академіка Віктора Андрущенка.

Події, які є знаковими не лише для Драгомановського університету, але і для всієї європейської педагогічної спільноти, відбулися у 2013 р. Серед них — засідання Правління Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи у Празі; презентація проекту Педагогічної Конституції Європи для іноземних дипломатичних представництв в Україні та громадськості держави Асоціацією ректорів педагогічних університетів Європи та НПУ імені М. П. Драгоманова в Колонному залі імені М. Лисенка Національної філармонії України; Міжнародний «круглий стіл», присвячений ініціативі прийняття Педагогічної Конституції Європи. Проведена широкомасштабна науково-методична та організаційна робота, високий світовий авторитет Драгомановського університету стали запорукою успіху однієї з головних педагогічних подій 2013 р. — Другого Форуму Асоціації ректорів педагогічних

університетів Європи, який відбувся 23–25 травня 2013 р. в Гете-Університеті (Німеччина, м. Франкфурт-на-Майні). У роботі Форуму взяли участь ректори 25 університетів із 11 країн Європи.

З програмною промовою до учасників Форуму звернулася Пак Доріс — Голова Комітету з питань культури та освіти Європейського парламенту.

З доповідями на Форумі виступили: В. П. Андрущенко, ректор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Президент Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи: «Про формування духовної платформи підготовки Нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття — Педагогічна Конституція Європи»; Удо Рауін, виконавчий директор Академії з досліджень у галузі педагогічної освіти Гете-Університету «Педагогічна освіта: активна політика миру для об'єднаної Європи»; В. Г. Кремень, президент НАПН України «Людиноцентризм, демократія і толерантність як принципи підготовки Нового вчителя для європейського простору освіти».

Серед почесних учасників: Павло Анатолійович Клімкін — Надзвичайний і Повноважний Посол України у Федеративній Республіці Німеччина; Володимирівич Черніюк — Генеральний Консул України у Франкфурті-на-Майні; Альберт Ганс-Юрген Досс — Голова Німецько-Українського товариства економіки та науки; Петер Шпарі — Генеральний Секретар Німецько-Українського товариства економіки та науки; Вольф Клінц — Голова Комітету Європейського парламенту з питань фінансово-економічної та соціальної політики; Крістоф Конрад — Президент Фонду Mérite Eugoréen; Дітмар Штюдемманн — Надзвичайний і Повноважний Посол Федеративної Республіки Німеччина в Україні (до 2006 р.).

Учасники Форуму затвердили та урочисто підписали Текст Педагогічної Конституції Європи — документа, що визначає принципи та методологію філософії та політики процесу підготовки сучасного педагога для об'єднаної Європи XXI століття. Означений проект став принципово новим поворотом розвитку педагогічної теорії і практики, який формує новітню аксіологічну платформу

Форум ректорів, вересень 2011 р.

*Підписання Педагогічної конституції Європи,
23–25 травня 2013 р.*

*Ухвалення Педагогічної
конституції Європи*

освіти і вимагає зосередженості на цінностях, вкрай потрібних нашому збуреному суспільству.

Надзвичайно важливими для університету та держави загалом стали масові акції, організовані і проведені університетом цього ж року — святкування 100-річчя з дня народження Андрія Малишка, 90-річного ювілею Павла Глазового, міжнародний конкурс ім. Д. Б. Кабалевського, конкурс хорових колективів до ювілею А. Т. Авдієвського.

У 2013 р. в університеті створено Інститут економіки та управління (директор — професор В. П. Бех), введено в експлуатацію мультимедійний центр в гуманітарному корпусі університету на вул. Тургенєвській, 8/14. Упорядковано студентський дворик у центральному корпусі. Належним чином обладнано бази відпочинку «Сула» та «Синевир» для проведення польових практик.

Університет збагатився Почесними професорами та докторами наук. Це Герой України Мирослав Вантух, Герой України, поет Дмитро Павличко, академік А. В. Конверський (КНУ імені Тараса Шевченка), академік Нелля Ничкало (НАПН України), Герой України, перший український космонавт Л. К. Каденюк, Герой Німеччини, космонавт Вальтер Ульріх Ганс, ректор Вірменського педагогічного університету імені Абовяна Рубен Мірзаханян.

Уведено інформаційні системи автоматизації організації освітньої діяльності, реалізовано Web-технологію аналізу академічних здобутків студентів — створено програмну оболонку систематичної реєстрації в on-line-режимі успішності студентів з неперервним аналізом якісних та кількісних показників їх навчальних досягнень.

З 2012 р. розпочато роботу щодо розроблення Додатку до диплома про вищу освіту європейського зразка (DIPLOMA SUPPLEMENT). Першими такі додатки отримали випускники магістратури 2012 р.. Щорічно нострифікаційна лабораторія університету забезпечує експертизу 80–100 іноземних документів про вищу освіту для підтвердження фахового рівня іноземної вищої педагогічної освіти.

Протягом останніх років професорсько-викладацьким складом університету завершена підготовка оновленого стандарту освітньої діяльності, який охоплює весь обумовлений ліцензійними вимогами перелік необхідних навчально-методичних матеріалів. За освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» видано

30 навчально-методичних комплексів з ліцензованих напрямів підготовки і 18 навчально-методичних комплексів спеціальності та магістратури. Удосконалено структуру практичної підготовки студентів, зокрема запроваджено навчальну культурологічну практику для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» усіх форм навчання. Досягнуто найвищого за останні роки рівня працевлаштування випускників — 81%, у т. ч. 41% — направлені до освітніх закладів, 20% — в розпорядження відділів освіти за місцем проживання. Управлінням професійно-технічної освіти м. Києва зараховано 73 наших випускників на педагогічні посади в коледжі та ПТНЗ м. Києва з наданням житла.

У 2014 р. НПУ імені М. П. Драгоманова прийняв на навчання значну кількість переселенців з АР Крим, Донецької і Луганської областей. Зокрема, 427 осіб були зараховані студентами або вільними слухачами до навчальних підрозділів університету. Науково-педагогічні працівники, працівники дирекцій, приймальної комісії і навчально-методичного центру вирішили значний обсяг нестандартних організаційних та академічних питань для підтримки та успішної адаптації прибулих студентів.

У 2013–2014 рр. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова пройшов процедуру повторної акредитації і визнаний акредитованим за IV рівнем в цілому до 1 липня 2023 р. (сертифікат РД-IV № 1126010 від 18.11.2013 р.). Експертна акредитаційна комісія визнала:

— Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова має потужні наукові школи, в рамках яких на високому рівні здійснюється підготовка науково-педагогічних кадрів і проводяться фундаментальні та прикладні дослідження. Ефективність діяльності аспірантури і докторантури НПУ імені М. П. Драгоманова підтверджується високим рівнем відповідних показників за галузями наук — 50–67% (для аспірантури) і 60–68% (для докторантури) та в цілому по університету — 56% і 66%, відповідно;

— кількість підручників та навчальних посібників з грифом МОН України, виданих професорсько-викладацьким складом Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова впродовж останніх п'яти років, становить 383 найменування (29% від загальної кількості науково-педагогічних працівників, які працюють в університеті за основним

Призери змагань з тренером Г. М. Арзютовим

місцем роботи), що в повній мірі відповідає державним вимогам щодо акредитації вищого навчального закладу за IV рівнем;

– кадрове, навчально-методичне, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення навчального процесу, організація навчальної та наукової роботи, соціальна інфраструктура, фінансово-майнові гарантії щодо виконання навчальним закладом визначених у Статуті зобов'язань відповідають Державним вимогам до акредитації за IV рівнем.

Історичне покликання Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова полягає, насамперед, у підготовці висококваліфікованого, духовно багатого, ідейно і морально високого учителя, який, за визначенням ректора університету — академіка Віктора Петровича Андрущенко, «є золотим фондом держави, народу, нації. Це людина особливого складу — добра, справедлива, щедра, талановита: це джерело національного й загальнолюдського досвіду, батьківських традицій, мовної культури, естетичного сприйняття дійсності; він — патріот України і одночасно — громадянин світу, який утверджує загальнолюдські цінності і пріоритети, формує культуру міжнародного співжиття з урахуванням етнічних, релігійних (чи конфесійних), майнових, культурних та інших відмінностей».

Саме такого вчителя готує — навчає і виховує — Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, засвідчуючи статус визнаного лідера педагогічної освіти і науки в Україні. Відомими і шанованими його досягнення є також в європейському і світовому освітньому просторі. Університет забезпечує:

– високу якість освітньо-виховного процесу, рівний доступ до навчання кожної людини, підготовку конкурентоспроможних фахівців;

– інноваційний розвиток освіти на основі модернізації змісту та впровадження високих педагогічних технологій;

– розвиток університетської науки, досягнення статусу дослідницького університету, формування у кожного випускника університету здатності і потреби у проведеному наукових досліджень;

– автономію університету на рівні сучасних європейських стандартів;

– розвиток системи соціального захисту студентів та аспірантів, викладачів та співробітників університету;

– модернізацію молодіжної політики;

– вдосконалення якості культури мистецького життя колективу;

– підвищення рівня розвитку фізичної культури та спорту;

– зростання ефективності міжнародної діяльності університету на основі інтенсифікації міжнародних зв'язків;

– удосконалення матеріально-технічної бази університету, розширення джерела фінансування;

– активізацію участі університету у виконанні проєктів розвитку м. Києва, Київської області, України та європейського простору загалом.

Особистісно орієнтоване навчання і виховання, інноваційні високі технології, рівний доступ до якісної освіти, демократизація управління, розвиток науки та впровадження її результатів у педагогічну практику — далеко не повний перелік досягнень колективу університету, який дійсно готує високоосвіченого, компетентного фахівця, духовно багатого, ідейно і морально високого вчителя — активного учасника прогресивних перетворень у країні та світі, здатного забезпечити ефективну соціалізацію особистості — її освіти і виховання, здобуття життєво-творчих навичок і культурне зростання.

НПУ — це кращі науковці-педагоги, соціологи, психологи, філософи, метри вітчизняної науки. У 2014 р. лідерський статус вузу забезпечували понад 1667 викладацьких кадрів, серед яких 285 докторів наук, професорів, 825 кандидатів наук, доцентів, 43 дійсних члени і члени-кореспонденти НАН України, НАПН України та галузевих академій, 79 заслужених працівників освіти України, заслужених діячів науки і техніки України, заслужених працівників культури України, 12 народних і 7 заслужених артистів України, зокрема: Герой України, академік АПН України, народний артист України, професор Анатолій Авдієвський; Герой України, народний артист України, професор Мирослав Вантух; народний артист України, професор Анатолій Паламаренко; поет-пісняр, заслужений діяч мистецтв України, професор Андрій Демиденко; народна артистка України, професор Тамара Стратієнко.

У структурі вузу — 20 інститутів і 1 факультет, 118 кафедр, 35 навчальних центрів з довузівської підготовки студентів та численні філіали за кордоном і на території нашої держави. Університет має повний спектр педагогічних спеціальностей і здійснює підготовку фахівців з понад ста напрямів за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр». Навчальний процес базується на найновіших досягненнях науки, соціальної та педагогічної практики.

Цього року наш університет увійшов у список кращих вузів країн СНД за версією Міжнародного рейтингового агентства «Експерт РА» і посів друге місце, пропустивши вперед лише КПП, серед українських університетів за вебметричним рейтингом вищих навчальних закладів світу, який аналізує ступінь представлення в інтернет-просторі.

У 2013–2014 н. р. успішно функціонували визнані в Україні та європейському просторі науково-педагогічні школи, сформована струнка система виховання та самовиховання студентської молоді. Науковці НПУ розробляли 520 наукових тем, тісно пов'язаних з проблемами

вищої та загальної середньої освіти. У структурі університету діяло 20 науково-дослідних центрів та 25 науково-дослідних лабораторій, активно функціонувало близько 200 студентських наукових гуртків і 530 проблемних груп.

Загалом в університеті опубліковано 2530 наукових праць (книги, статті, підручники, навчальні посібники) загальним обсягом 6 тисяч друкованих аркушів; захищено 117 кандидатських і 30 докторських дисертацій. При цьому значну частину публікацій видано за кордоном англійською мовою у престижних наукових журналах з високим імпаکت-фактором, що входять до науково-метричних баз SCOPUS та Web of Science.

Високий резонанс мають міжнародні наукові форуми, які проводяться в університеті.

Вершиною науково-дослідницької діяльності стало присудження колективу університету Державної премії України в галузі освіти.

Університет продовжує активно розвивати міжнародне академічне співробітництво.

Подією міжнародного значення в освітянському просторі було обрання у почесні професори, доктори університету видатних учених та організаторів освіти, науки, представників бізнесу. Зокрема, ректора Варшавського університету спеціальної освіти професора Яна Лашика (Республіка Польща); ректора Софійського університету Івана Ілчева (Болгарія); видатних представників ділових і наукових кіл Німеччини і Австрії Морітца Гунцінгера, Аксея Гааса та Адальберта Лота.

Наш університет провів розширене засідання Президії асоціації ректорів педагогічних університетів Європи у Вільнюсі.

Протягом 2013–2014 навчального року було реалізовано ряд спортивних, мистецьких, дозвілєвих студентських заходів. Ці заходи були не просто цікаві; вони є показовими для держави. Завдяки керівництву Інституту мистецтв, геніальному маестро, Герою України, проректору Анатолію Тимофійовичу Авдієвському мистецька культура університету набула воістину загальнодержавного статусу.

Святкування 200-ліття Тараса Шевченка в університеті увінчалось концертом, якого не бачила Україна, мабуть, за всі роки незалежного розвитку.

Те саме можна сказати про діяльність спортивного клубу «Олімп», успіхи наших спортсменів на чемпіонатах України, міста Києва та на міжнародних турнірах.

Чемпіони світу — борці Г. М. Арзютова; чемпіони України — дівчата-баскетболісти Рижова; володарі кубка України — дівчата-футзалівці «НПУ-Біличанка» та володарі кубка Києва серед студентських футбольних команд — наші хлопці, і цей перелік можна продовжувати. Вони утверджують авторитет і велич нашого університету в Україні і на європейській арені.

Університет сьогодні — це майже 30 тисяч студентів, 20 академічних інститутів, 118 кафедр, оновлена наукова бібліотека, спортивний комплекс, повноформатне видавництво, потужний господарський комплекс, найкращі в місті Києві гуртожитки. Навчально-виховний, процес забезпечує 1387 викладачів, серед яких 232 доктори наук, професори, 619 кандидатів наук, доцентів.

Нині в університеті працює 36 академіків державних і громадських академій наук, 15 заслужених діячів науки і техніки, 27 заслужених працівників освіти, 16 народних і заслужених артистів, 7 заслужених працівників культури.

Ми стали не просто помітними, але й шанованими у вітчизняному освітньому просторі. Про нас все більше дізнаються і поважають у Європі, до нас їдуть на навчання іноземні студенти, ми зав'язали й поступово розширюємо предметну й ефективну міжнародну співпрацю.

Колектив національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова поставив перед собою амбітне завдання в найближчі 7–10 років утвердитись як провідний педагогічний навчальний заклад європейського простору. Здійснити це непросто. Однак можливо, бо ми маємо найкращий у державі науково-педагогічний потенціал, відомі наукові школи і найсучасніший методичний супровід, а головне — талановитих викладачів і студентів — дійсних партнерів у всій університетській життєдіяльності.

Збірна НПУ ім. М. П. Драгоманова — чемпіон м. Києва з футболу